

שיח ושיג בפרשה

"אדם פי יקריב מִפֶּם קָרְבָן לַיהוָה" (א',ב')

רבים מן המפרשים עומדים על כך שהפסוק שלפנינו מתחיל בלשון יחיד: "אדם פי יקריב" ומסתיים בלשון רבים: "תקריבו את קרבנכם".

ויתורף ע"י מעשה: פעם בא הרב, בעל ה"עוללות אפרים", לפני המושל לבקש ממנו לטובת היהודים. היה שם הכומר, איש צר ואויב, שפנה אל המושל ואמר לו: אל תשמע לקולו ואל תמלא את בקשתו. היהודים הם אויבינו, ואין להם זכות לבקש מאיתנו טובות!

אמר המושל: האשמה חמורה היא זו, כלום יש לך הוכחה לדבריך? ענה הכומר: הרב עצמו יאשר את דברי, כלום לא נאמר אצלכם בתלמוד, שאתם קרויים אדם, ואין הגויים קרויים אדם? הם חושבים אותנו לבהמות- ובאים לבקש מאיתנו טובות. שאל המושל את הרב: כלום אמת ונכון הדבר?

חייד הרב ואמר: כמה גדולים דברי חכמים, שאמרו שאסור לו לגוי ללמוד תורה, יכול הוא לקרוא את הדברים- ולא להבין בהם מאומה. אמת, בנביא נאמר, "אדם אתם" (יחזקאל ל"ד), ודרשו חכמים שאנו קרויים אדם, ולא הגויים, אך למה הכוונה?! בלשון הקודש יש ארבעה שמות נרדפים: איש, גבר, אנוש, אדם. אך רק שלושה מהם מצאנו בלשון רבים: אישים, גברים ואנשים. מה שאין כן במילה אדם- שאין אומרים 'אדמים'- אחד הוא ויחיד, ואין לו רבים. וזו היתה כוונת חכמים: הגויים, אנשים הם ורבים, כי מהו הקשר שבין איטלקי ליווני, מה הקשר בין יושבי עיר זאת ליושבי עיר אחרת, מה אכפת לאחד אם שכנו רעב?

אבל, עם ישראל קרוי אדם, משום שהוא עם אחד ומאוחד. אם יהודי במדינה אחת סובל, יצטערו גם יהודים שגרים במדינה אחרת, אם השכן רעב, יחלץ האחר לעזרתו. מי כעמד ישראל גוי אחד בארץ- בכך הן תודו אף אתם.

אמר המושל: נכונים הדברים, העזרה ההדדית בין היהודים ראויה לקנאה, ואין אצלנו כדוגמתה. והראיה היא שבא הרב לבקש לטובת אחיו ולא לטובתו האישית.

ועתה מה בקשתך ותעש!

ופני הכומר חפו.

והוא שרמוז הכתוב שלפנינו: "אדם פי יקריב" כשתהיו כולכם שרויים באחדות ותחושו עצמכם כאדם אחד, יחשב לכם קורבן של יחיד, כאילו הקרבתם כולכם קורבן לה'. ויקוים בכם הכתוב: "תקריבו את קרבנכם".

ישראל לסגולתו

סגלה לאשה שנחסר לה חלב להניק בנה

תקרא המעשה המובא בַּמִּקְרָא (מסכת שבת נג ע"ב) בַּעֲנֵנוּ זֶה וְתִתְחַזַּק בְּאַמוּנָה שִׁיתֵן ה' לָהּ חֶלֶב בְּשִׁפְעָה. וְזֶהוּ הַמַּעֲשֶׂה שֶׁתִּקְרָא בְּאַמוּנָה וּבְשִׁמְחָה:

מַעֲשֶׂה בְּאַחַד שְׂמִתָּה אִשְׁתּוֹ וְהִנִּיחָהּ לוֹ בֵּן לִינֵק, וְלֹא הָיָה לוֹ שָׂכָר מִיִּנְקַת לֵתָן, וְנַעֲשֶׂה לוֹ נֵס וְנִפְתָּחוּ לוֹ דִּדְיוֹן וְהִנִּיק אֶת בְּנוֹ, וְעוֹד אֵינָא בְּמִדְרָשׁ (ב"ר פ"ל): מְרַדְכִי שְׂגָדֵל לְאַסְתֵּר הַמַּלְכָּה כִּי אֵין לָהּ אֵב וְאֵם, וּפְעַם לֹא הָיָה מִיִּנְקַת לְהִינִיקָהּ, וְהִינִיקָהּ הוּא מִחֶלְבוֹ שְׁלוֹ, וְכִלְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה (שבת) ר"ש בֵּן אֶלְעָזָר אֹמֵר: "חֶלֶב הַזֵּכֶר טְהוֹר".

וּבְכֵן תִּתְבּוֹנֵן אִם מִזְכָּר יֵשׁ בִּיכֻלֶּת ה' לְהוֹצִיא חֶלֶב עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁבְּדָרְךָ טִבַּע - מֵאִשָּׁה יוֹצִיא אִם תִּתְפַּלֵּל לָהּ וְתִתְחַזַּק בְּאַמוּנָתָהּ.

וְעוֹד תִּזְכָּר נְסֵי מִצְרַיִם שֶׁהוֹצִיא הַקֹּב"ה לְתִינוּקוֹת שֶׁחֲבִיאוּ בְּנֵי נִשְׂרָאֵל בְּשָׂדוֹת מִפְּנֵי הַמִּצְרַיִם - דְּבִשׁ וְחֶלֶב מִסְּלַע כְּמוֹבָא בְּמִדְרָשׁ (ילקוט שמעני סז, ועוד שמו"ר פ"א ועוד סוטה י"א) וְתִקְרָא מִדְרָשׁ זֶה בְּהִתְלַהֲבוֹת וּבְכֻוֹנָה:

וְהֵי מֵהַיּוֹם הַהוּא וְהִלָּאָה בַּעַת לְדַת נְשֵׁי יִשְׂרָאֵל, וְתִצְאָנָה הַנְּשִׁים לְשָׂדֵה לְלֶדֶת שְׂמָה, וְתִלְדְּנָה בְּשָׂדֵה, וְתַעֲזֹבְנָה אֶת יַלְדֵיהֶן הַיְלֻדִים לְהֵם שֵׁם עַל פְּנֵי הַשָּׂדֵה, וְיָשׁוּבוּ אֶל בְּתִיחֵם מִפְּנֵי הַגְּזֵרָה, וְהַקֹּב"ה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבוֹתֵיהֶם לְהַרְבּוֹתָם, שְׁלַח לְהֵם מִלֶּאֶד מִמִּשְׁרַתֵּי אֲשֶׁר בְּשָׂמִים לְרַחֲצָם לְאֵלוֹ הַתִּינוּקוֹת שְׁנוֹלְדוֹ וְהַשְּׁלָכוֹ בְּשָׂדֵה, וְלָסוּף אוֹתָם וּלְמַשְׁחָם בְּשֶׁמֶן, וְלְהַחֵם לְהֵם, וְנָתַן הַבּוֹרָא בְּיַד אוֹתוֹ מִלֶּאֶד שְׁתֵּי חֲלָקֵי אֲבָנִים, מִן הָאֶחָת הֵיוּ הַתִּינוּקוֹת יוֹנְקִים חֶלֶב, וּמִן הַשְּׁנִית דְּבִשׁ, וְגַם שְׁעָרוֹת רֵאשִׁים הָיָה מְגַדֵּל עַד שֶׁיִּכְסּוּם עַד בְּרַכְיָהֶם לְמַעַן יִתְכַּסּוּ וְיִחַם לְהֵם, וְכֵן הָיָה שׁוֹמְרָם עַד שֶׁגָּדְלוּ וּבָאוּ לְחִיק הוֹרֵיחֵם. (הרב ישראל יעקב לוגאסי)

אמת

כג. מי שרחוק מאמת, רחוק מצדקה.

לשנות בדיבור כדי להכניס אורח

ד. אדם שרוצה לקיים מצות הכנסת אורחים, ואשתו מונעת ממנו לעשות כן, מפני שאין להם מספיק ממון להוציא כדי לארח אורחים בביתם, יכול לומר לאשתו שהאורחים הביאו לו סכום כסף כדי שיקנה מצרכים לביתו, אף שבאמת לא הביאו לו מאומה, ואין בזה איסור שקר.

כמבואר בספר צדקה לחיים לגאון רבי חיים פלאגיי (אות קדם), ועל פי זה ביאר מאמר רבותינו בגמרא בבא מציעא (כג:) שמותר לשנות באושפיזא, דהיינו לצורך הכנסת אורחים.

והוסיף שם (באות קן): איוב אמר; בני ביתי מרגיזין עלי לאמר "הלואי נוכל לינשוך בשרו", מפני שהייתי מטריחם באורחים. ומזה ילמד האדם, שלא להקפיד על אשתו ובני ביתו כשמתכעסים על מה שמביא אורח, כי כך הוא המידה, ואין כל חדש, ולפום צערא אגרא, דיגדל שכרו. ויפייס את אשתו בממון או בדבר אחר, ויפק רצון מה' להכניס אורחים, ואשריו לו. (הרב אברהם ישראל)

משהו לנשמה

זהירות בממון אחרים

עד כמה יש להיזהר שלא ידבק בידינו מאומה מממון שאינו שלנו, הבה נטה אוזן לדברים שסח הגאון רבי דוד בצרי שליט"א, ראש ישיבת "השלום": במשך שנים רבות היה מתפלל הראשון לציון הגאון רבי מרדכי אליהו ז"ל, בימים הנוראים, בסידורו של הצדיק רבי יעקב מדרבנד זצ"ל, בעל מחבר הספר "אהלי יעקב", שחיבר פירוש על התפילה ועל הסליחות בכללם, בעומק גדול על פי הקבלה והמדרשים. הראשון לציון הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל, היה מדבר בשבחיו ואמר עליו, שמתוך פירושו של הרב רבי יעקב ניכרת גדלותו העצומה בתורה בכל מקצועות התורה.

פעם סיפר הרב מעשה פלא שקשור לרב עצמו עם הרב בעל" אהלי יעקב ז"ל, מעשה שמעיד עד כמה צריך להיזהר מלגעת בכספים וברכושם הפרטי של אחרים וכך היה המעשה: רבי מרדכי אליהו זצ"ל, היה מלמד בצעירותו בשכונת הבורכים שבירושלים עיה"ק, והיו באים הרבה בעלי בתים לשיעור התורה. תוך כדי הדברים הזכיר הרב כמה פירושים על התפילה של ימים נוראים מבעל" אהלי יעקב. והנה הרב מבחין שאחד מהשומעים של השיעור, יהודי מבוגר ושמו יוחננוף הזדקף ונדרך לשמע שמו של רבי יעקב ז"ל.

אחר השיעור ניגש אותו אדם לרב ואמר לו: "רבנו, אני הכרתי את הרב רבי יעקב ז"ל, ויש לי גם מזכרת ממנו. הוא היה שכן שלי, והיה עני מרוד, ופעם ביקש ממני הלוואה כספית. אני כמובן נתתי לו והוא כתב לי שטר עליה, כי אסור לתת הלוואה בלי שטר. לא עלינו נפטר אותו צדיק ולא הספיק לפרוע את השטר, ויש לי את השטר הזה למזכרת ממנו".

הרב אליהו שמע את הדברים ונזדעזע, מיד הוא שאל את אותו יהודי: אני יכול לבקש ממך טובה? אמור בבקשה עכשיו שאתה מוחל לאותו צדיק על הלוואתו זו. כשתגיע לבית תכתוב על השטר: "פרוע" או "מחול".

אותו יהודי שאל את הרב: "האם אני צריך לספר על כך לאשתי?" "לא - השיב לו הרב: אין צורך לצער אותה".

למחרת בבוקר, כך סיפר לימים הרב אליהו, אחרי תפילת ותיקין הוא רואה את אשתו של אותו יהודי מחכה לו, עומדת בפתח בית הכנסת. כשיצא אמרה לו: "חכם, יש לי בקשה קטנה. חלמתי את הרב רבי יעקב ז"ל בעל האהלים שהיה שכן שלנו. ראיתי אותו בחלום, ואמר לי שמאז פטירתו לא נותנים לו להכנס לגן עדן. רק בלילה זה זכה להיכנס בזכות חכם מרדכי, והוא ביקש ממני שאגיד תודה לרב אליהו על החסד הגדול הזה..."

הוסיפה האשה ואמרה לו: "חכם, אני לא יודעת האם החלום אמת או שקר. אני לא יודעת למה הוא אמר את זה דווקא לי. אני לא יודעת האם באמת הוא לא היה בגן עדן עשרות שנים, ולא יודעת למה היה לו צער כל כך גדול. אבל הוא ביקש ממני להודות לך על החסד שעשית לו, וכך עשיתי".

בינתיים יצא הבעל של אותה אשה מבית הכנסת, וכשראה את אשתו מדברת עם הרב, נעמד בצד כדי לא להפריע. סימן לו הרב שיתקרב. כשהתקרב אמר לרב כולו נרגש: "רבינו, יש לי לספר לך חלום שחלמתי הלילה. הבעל סיפר לרב שחלם את אותו החלום שחלמה אשתו, על הרב יעקב דרבנד ז"ל".

אמר לו הרב: "טוב. עכשיו תספר לאשתך מה היה אתמול בלילה אחרי השיעור". סיפר הבעל לאשתו על שטר הלוואה שהוא קרע בליל אמש. התחילה אותה אשה מתייפחת בבכי, וכך אמרה: "אוי לנו שבגללנו היה אותו צדיק בצער כל כך גדול עשרות שנים". אמר להם הרב: "אשריכם!"

יש לכם זכות גדולה שהלוויתם כסף לאותו צדיק בשעת דחקו, ועכשיו בזכותכם הוא זכה להיכנס נקי לגן עדן. אשריכם ואשרי חלקכם.

ראש ישיבת "השלום", הג"ר דוד בצרי שליט"א, שכאמור סיפר את המעשה המופלא הזה, חתם את דבריו באומרו: "כידוע שבשמים מדייקים מאוד בשמו של אדם. וכשאותה אשה אמרה לרב כי קראו לו בשמים "חכם מרדכי", הוא התפעל מאוד משני דברים – גם מהמעשה עצמו וגם מכך שקראו לו בשמים "חכם".

ובמקום גדלותו של האדם – שם אתה מוצא את ענוותנותו: כשהרב אליהו היה מספר את הסיפור הזה, הוא היה משמיט את המילים "חכם מרדכי", ולא

היה מספר אותו כלל. את המעשה המופלא הוא היה מספר אך ורק בכדי ללמד לאחרים את החשיבות להיזהר בממוןם של אחרים.